

Kompostiranje

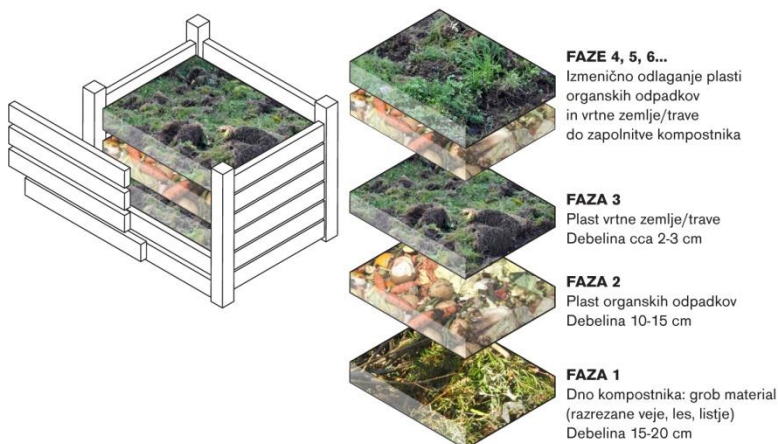
Kompostiranje je okolju prijazna predelava organskih odpadkov. Primerjamo ga lahko z nastankom humusa v naravi, ki nastaja iz odmrlih rastlin in živali ter njihovih odpadkov pod vplivom delovanja mikroorganizmov. V komunalnih odpadkih je več kot 30 % biološko razgradljivih odpadkov, ki jih je mogoče kompostirati. S tem, ko organske odpadke predelamo v kompost, jih vrnemo v naravni snovni krog in posledično preprečimo onesnaževanje narave. Kompostiranje torej lahko enačimo z recikliranjem in lahko zmanjša količino mešanih komunalnih odpadkov tudi za 50 %.

Za uspešno kompostiranje na domačem vrtu, kjer za to seveda obstajajo možnosti in želje, potrebujete zeleni vrtni odpad in biološke kuhinjske odpadke. Za postavitev hišnega kompostnika na vrtu izberemo polsenčen ali senčen prostor, zavarovan pred vetrom in lahko dostopen. Hišni kompostnik naj ima neposreden stik s tlemi in naj bo z vseh strani primerno prezračen. Postavi se ga tako, da ne povzroča motenj (npr. smrada) na sosednjih zemljiščih. Ta osnovna pravila so primerna za vse običajne sisteme ne glede na to, ali so kompostniki odprti in iz lesa ali žičnati oziroma plastični zaprti hišni kompostniki.

Hišni kompostnik mora imeti neposreden stik s tlemi. Osnovna plast zdrobljenih vej poskrbi za dobro zračenje od spodaj in preprečuje zastajanje vode. Za optimalen razkrojni proces je pomembna zadostna količina kisika, ki jo dosežemo tako, da se suhi strukturni material (veje in zeleni obrez) ter vlažni nestrukturni material (trava, kuhinjski odpadki) vedno med seboj mešata. Kuhinjske odpadke in ostanke hrane je treba takoj prekriti z listjem, zemljo in travo ali jih rahlo zagrebsti, da preprečimo neprijetne vonjave in ne privabljammo neželenih gostov, kot so podgane ali ptiči.

Nasveti in namigi

- Na kompost lahko odložimo le tanko plast sveže trave, saj se ta sesede in tvori plast, ki ne prepušča zraka, kar povzroča gnitje.
- Organskih odpadkov ne tlačimo.
- Kompostna masa se ne sme niti izsušiti niti prepojiti z vodo.
- Kompostiramo lahko le manjše količine pokvarjenih mesnih izdelkov.
- Če ima kompost vonj po amonijaku, vsebuje preveč dušika, če po gnilih jajcih, ima premalo zraka.
- Če je kislost v kompostu prevelika, lahko dodamo apno, ker bodo v alkalnih pogojih mikroorganizmi učinkovitejši.
- Dober in kakovosten kompost lahko pridobimo samo iz dobrega "vhodnega" materiala.

Pitna voda

Glede na raziskave in priporočila SZO (WHO) ni dokazov, da bi bil SARS-CoV-2 prisoten v pitni vodi. Prisotnost SARS-CoV-2 je možna v neobdelani vodi, kot posledica vdora odpadne vode v vodni vir (zabeležen je bil najmanj en primer ugotovitve prisotnosti RNK delca virusa SARS-CoV-2 v reki, med najhujšim izbruhom epidemije v severni Italiji. Sumi se, da je bila reka okužena z neprečiščeno odpadno vodo). Drugi koronavirusi niso bili najdeni v površinskih in podzemnih zalogah pitne vode.

Varno oskrbo s pitno vodo lahko zagotovijo številni ukrepi:

- varovanje vodnega vira,
- obdelava pitne vode na točki distribucije, prevzema in uporabe,
- zagotavljanje primerne shranjevanja obdelane pitne vode doma, v čistih in pokritih posodah.

Obdelava pitne vode bi morala bistveno pripomoči k zmanjšanju koncentracije SARS-CoV-2. Ostali človeški koronavirusi so pokazali občutljivost na dezinfekcijo s klorinimi preparati in UV svetlobo. Za učinkovito dezinfekcijo se priporoča prisotnost rezidualnega klora več ali enako kot 0,5 mg/l, po kontaktnem času najmanj 30 minut, pri vrednosti pH < 8,0. Za uničevanje in odstranjevanje virusov so primerne in učinkovite tudi metode obdelave vode, ki jih lahko izvajamo doma. To so: prekuhanje, UV sevanje in primerna uporaba klorovih preparatov.

V času razglasitve pandemije so se zaprli številni objekti (vrtci, šole, restavracije, hoteli, trgovine,...). V tem času v ceveh ni bilo pretoka, ali pa je bil ta majhen. Posledica zastajanja vode lahko pripomore k poslabšanju kakovosti pitne vode. Zato je po vsaki daljši odsotnosti, pred vsako prvo uporabo nujno spiranje hišnega vodovodnega omrežja, da se postana voda nadomesti s svežo. Upošteva se Navodila za vzdrževanje hišnega omrežja. Izvede naj se toplotni šok in skozi cevi spusti vodo ogreto na 60°C, hladna pitna voda, pa naj ima v sistemu manj kot 25°C, idealno manj kot 20°C.

Ekološke sveče

CVETJE in ALTERNATIVE SVEČAM - NARAVNA IN EKOLOŠKA REŠITEV V SLOGU ZERO WASTE

Naša priporočila ob dnevu spomina na mrtve na poti k družbi brez odpadkov

Pokojnih se najlepše spomnimo s tem, da jih obiščemo na mestu njihovega večnega počitka. Naša navada je, da ob tem prižigamo sveče, celo več njih. Pomembno je, da se potrošniki začnemo zavedati, da nista pomembni količina in velikost sveč, ampak nekaj drugega. Tisto kar ni vidno. Načelo »manj lahko pomeni več« je torej ustrežnejše za okolje in nas, uresničevati pa ga je treba v praksi, še zlasti, če za to obstaja možnost. Ali lahko potrošniške običaje spremenimo v bolj ekološke? Bi letos namesto navadne sveče na mesto spomina raje prinesli:

- solarno svečo,
- papirnato svečo,
- stekleno svečo,
- leseno svečo,
- svečo, narisano na kamnu,
- virtualno svečo,
- cvetje oz. manjši aranžma v kombinaciji lesa in posameznih cvetov.

V tednu pred 1. novembrom bomo na pokopališčih izvedli delavnice risanja sveč na kamne, ponudili svečam alternativne izdelke in osveščali obiskovalce pokopališč. Podroben program bo objavljen v naslednjem obvestilu, na spletni strani, socialnih omrežjih in lokalnem radiu, zato vas vabimo, da nas spremljate. Letos naredimo za okolje še nekaj več.

